

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Овај листъ излази Вторникомъ и Петкомъ. Цена му е годишња безъ завитка 14 цв. а полгод. 7 цв. — са завиткомъ по' цв. на по' год
скупља. Ко жели у Београду да му се носи кући а не у дућанъ или у канцеларију по' цв. на пола год.

Д Р А Г И.

(Изъ Бранковы песала.)

Петли пою, ето зоре,
Збогомъ драга, я одлазимъ,
Туђе доле туђе горе
Валя мени да полазимъ,
Та за лето за читаво
Одо злато, остай здраво!

„О мани се туђа света,
Кодъ куће е веруй болъ,
Ман' се драги пута клета,
Ман' се зноя и неволъ,
Ох' кадъ сунце летно плане
Оће юнакъ да сустане.“

Горомъ ладни ветри пире,
Па знояво ладе чело,
Изъ камена вода вире,
Ладна вода крепи тело,
А кадъ легнемъ густе гране
Одъ сунчане яре бране.

„Но кадъ виаръ страшно дуне,
Небомъ тресну плаи громи,
Кадъ изъ неба киша груне,
Врело надме, мостъ поломи,
Нигде стана, вода свуда,
Кудъ ћешъ онда драги куда?“

Нека плюска, нека воде,
Нека грома и ветрине,
Гора има красне згоде,
Има стене и пећине,
Ту ћу, мила, да се скривемъ,
Па олуи да се сивемъ.

„Ал' текъ што ти нога крочи
Да униће у пећину,
Ал' на сусретъ зверь ти скочи,
Гладна зверка на те зину,
Немой драги немой ићи,
Лоша коб те може стићи.“

Прођи ме се тако т' Бога,
Сунце моє, душо мила,
Докъ е мене мача мога,

Младе крвце докъ по жила,
У пак'о би юнакъ сиш'о
Па весео ванъ изиш'о.

„Но кадъ прође летни пламенъ,
Мразъ кадъ землю стегне люти,
Пуца дрво, пуца каменъ,
Кадъ западну пусти пути,
Када страшни нагну смети,
Чимъ ћешъ нѣима одолети?“

Докъ е срца веселога,
Докъ е зеке виловита,
Докъ е Бога силеного
Што се громомъ амо ита,
Залуду се смете сили,
Кадъ ће Боже да закрили.

„Дакле иде сунце моє,
Оће дакле да се скриве,
Гледни драги злато свое
Гледни срце како биве,
О моме могу ми т' отети,
Я ћу дане свое клети.“

Красни мома има доста,
К'о ти нигде и никада,
Кодъ тебе ми срце оста,
За то с' прођи свега яда,
Збогомъ драга, руку на,
Верна буди ка'но я.

Оде лето и омара,
Лишће жути, пада магла,
Северь душе, листъ обара,
Већ и зима силно нагла.

Ал' и зима оде люта,
Смею с' доли и планине,
А нашъ путникъ јоште лута
Тамо амо по туђине.

„Ой стазице кадъ ћешъ витка
Да се дома мени винешъ,
Ой сунашце мога житка
Кадъ ћешъ опетъ да ми синешъ!“

Тако путникъ тужи, поє,
Па горицомъ далъ ити,
Ал' край пута двори стое
Двори едни приноси.

Милош Ненадовић

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Ити путникъ, нуто среће!
Већ да прође поредъ двора,
Кадъ ал' озго красно цвеће
Сави с' нѣга са прозора.

Дуже главу онъ високо
Па девојче спази тамо,
Дивно чедо милооко
Проговара: „„Оди амо.““

“Секо, селе, дивна ли си,
Око твоје красно ли е,
Ал' за мене душо ниси,
Кадъ за другомъ срце бив.

Ево сада годиница
Одъ како му не гламъ лица,
И појца се веће спрема,
Нѣга јоште овде нема,

Низа лице ронимъ сузе, —
Да л' га Боже себи узе?
Да ли нѣга жеца мота
Средъ врелога згуби пута?

Еда ли га валовита
Бурна вода де занела?
Еда ли е громовита
Удрила га дегодъ стрела?

Да ли су ми де сметови
Драго мое завезали?
Да ли су му де зверови
Младо тело покидали?

Бело грло што но грли,
Бело лице штоно любви,
Све су можда све потрли
А са свои страшни зуби.

Али можда здравъ онъ ода,
Можда другу сада вода,
Сузе мое тешке сузе
Драги другу можда узе!

Сузе мое, вели яде,
Другу грли драги саде,
Другу стиска онъ на груди,
А ја сама сама туди!

У средъ мора гле врлетацъ,
Онде самцитъ еданъ цветакъ,
Наооколо морске пене,
Нема друга, па онъ вене.

Тако и ја друга свога
Немамъ овде миленога,
Тако и ја тужимъ, венемъ,
Па да за векъ скоро тренемъ.

Ал' каки се пра то диже,
Каки конѣикъ предъ дворъ стиже?
С' коня сја — шкрипе врата —
Помоз' Боже, ето злата!

ПУТНИЧКА ПИСМА

(Продужено.)

Сутра данъ како се пробудимо, трчали смо од-ма на пенџеръ, да видимо какво е време на пољу. Но како е кои погледао крозъ пенџеръ онъ се лупао у при, па бежао опетъ у врућу постелю, ербо наполю ладна киш-ша плюскомъ е падала. — Кадъ буде готовъ доручакъ, еданъ по еданъ сађемо у ону велику собу гди смо прошлогъ дана вечерали. Кадъ тамо онај дугачакъ асталъ опетъ беше постављенъ и спреманъ. Све што е нужно за швајцерски доручакъ, было е на асталу. Свакиј седне за прву столицу коју е празну нашао. Опетъ съ нама седне калуђеръ, само што ние никакву молитву читао. Онъ е радо говоріо, и мисмо га радо слушали, онъ е фалио Швајцерску, нѣне по здравомъ разуму основане уредбе, нѣне природне обичае, мы смо му преко залогая у кратко све одобравали.

Најпосле каже намъ да се мы несмемо кренути у брегове даљ, по таквомъ рђавомъ времену, ако нежелимо у снегу погушити се. По томъ приповедіо намъ е много несрећне случаеве, кои су се путницима догодили. — Докъ е онъ то приповедао мы смо мазали велике кришке леба медомъ и бутеромъ, делили изпржену кайгану одъ ја, и мало по мало доливали у чаше вина. Ми при доручку заборавимо какво е време наполю, и звека чаша и лупа вилюшака и ножева о танџире, одговарали су и пркосили нѣномъ плюску наполю. „Е па добро“ одговоримо му — „а ми ћемо овде седити докъ се годъ неизведри, и докъ nebude лепо време, — и остали бы заиста ербо намъ се допадало ести па спавати — „а шта ћу ја радити“ придусретне насъ човеколюбивыи капуцинеръ — „ако данасъ или ноћасъ дође јоштъ една гомила путника, кои су озебли и уморни — гди ће они ноћити, а у овомъ месецу нема дана кадъ по неколико нѣи недође.“ — Мы слегнемо раменима, и продужимо нашъ доручакъ. Ербо за насъ бриге, јоште нису важне ствари. Штуденти обично на путу, знаду да ће сладко ручати, вечерати и спавати, али гди, и како, то имъ ние стало; о томе путникъ у Европи, само онда нека се брине када нема новаца у џепу.

Текъ што мы почнемо око астала зевати и дремати, а на врата лупише неколико путника, кои су по срећи имали три вође, међ којима были су и две жене, и сви ишли су истымъ путемъ преко брда; водили су уза се јоште два магарета, на којима су оне две даме ашиле, гди е путъ сгоданъ. — Нама буде мило, а тако исто и нѣима, ерѣ сваке незгоде и опасности манъ су, кадъ се у друштву подносе, и што се на више друштва подели, тымъ се већма губе; исто тако и жалость каква кадъ се разпростира на много душа лакша е, и отудъ долази, те люди неплачу и нежале кадъ имъ умре владатељ, ербо та жалость подѣљна е на све миліоне поданика, и тако колико е велика, опетъ нико одъ поданика и неуздане. Радость и веселѣ другѣје е. Веселѣ што е на више особа разпрострто тымъ е веће.

Они седну и почну ести, а ми уговоримо съ вођама, и обвеземо ій добромъ платомъ, да и нама свуда уз' путъ буду на руци. — Како они буду готови, мы се опростимо съ нашимъ добримъ домаћиномъ, и можемо се позалити да за такавъ лепъ дочекъ, врло намъ е малый рачунъ начиніо. Онъ насъ изпрати — и пенюћи се на брдо, мы смо му хиляду пута сбогомъ оstay рекли. — На брегу Берн-

харду има такође еданъ монастирь, и три калуђера, гди дочекую путнике, али приповедаю да су одвећ чудновати; питаю путнике есу ли добри католици, и тымъ подобна, а овај добрый човекъ безъ икакве изповѣсти, приміо насъ е лепо, и прва му е речъ была: „Ил' ће те талијанскогъ или французскогъ вина?“ а нѣму нѣ ништа стало, што међу насъ близу 20. ни еданъ единый нѣ католикъ быо.

Одъ Реалпа ишли смо опетъ узъ реку Райсъ; коя е опетъ низбрдо као сниже Андермата скакала, само што е туда была мала, и нѣ онакво щуштанѣ правила. Кадъ смо пошли уз' брдо, време е лепо было, и видли смо да су брегови само завили магломъ свое в'рове. — Но нисмо ни по сата ишли уз' брдо, и дођемо на лапавицу т. е. гди е ишла киша и снегъ, мало далъ уз' брдо дођемо на само веввицу т. е. гди е самъ юговъ снегъ падао. Што смо далъ уз' брдо ишли, све смо већій снегъ налазили. Съ почетка кадъ смо први путъ на снегъ у ово летнѣ доба стали, подигнемо сви веселу вику, и почнемо се грудати, и отискивали смо низ' брдо груде, кое котрляюћи се правиле су се велике, и тако свальивале су се у корито Райса. Но то неузтрае дуго, ер' дођемо на велике снегове и сметове, гди е гди гди пртина до пояса была — корито реке Райса нѣ се могло више видити, снегови су га сасвимъ затрпали. Мы скопчамо чврсто наше альпине на прсима, уредимо се све еданъ за другимъ као ждралови, ћутали смо; еданъ вођа ишао е на предъ, други у среди а трећи острагу, кои су се често довикивали, и тиме онај кривудаюћи се редъ по снегу на брже корачанѣ опоминjali. Снегъ е тако нагло у очинамъ ишао, да нисмо ништа друго могли видити, него оногъ кои е предъ нама ишао.

(Продуженіе.)

К Л А Р А.

(Продужено.)

Монбланъ изгледао е модрикасто, са западне стране пирио е ладанъ ветаръ. Мени падоше на память предсказивана вођина, али да бы се Класикеру енглезу смеяти могло, кои е хтео изъ едногъ уображеногъ зла утећи, на е пао у друго веће. Милордъ и нѣгова ћерка путовали су енглезки т. е. ћутећи. Вођа е држао мазгу Кларину за узду. На еданпутъ застане онъ да іој нешто каже, а она се поплаши.

Я морамъ овде примѣтити, да вође на овомъ месту показую путницима еданъ камень жућкасте бое, кой се у приличной висини на зиду Фица видити може. Ово место називаю они „човекомъ Фица, еръ потврђаваю, да има собственный крой тела и жуте чакшире.

Ову паметодостойность показао е вођа молодой господични съ прстомъ; но да бы ю на человека внимательнымъ учинію, показао іој е жуте чакшире. Ова речъ была е за енглезке уши тугальива и непристойна; зато се показао на нѣномъ лицу изражай девочкогъ стида и на лицу Милорда найсмешнiя лютина.

— Ево горе, тамо лево! повтарао е вођа; видите жуте чакшире.

— Вођо! я ти забранюемъ да ову речъ изговарашъ.

— Али заръ невидите? Пазите добро на край мога штапа. . . жуте чакшире.

Овде се удвой стидъ младе енглезинѣ а Милордъ дође изванъ себе одъ лютине.

— Ты си непристойнѣй человекъ; я самъ ти казао, да ову речъ неизговарашъ! я ти плаћамъ и зато треба да си ми покоранѣ. Къ нѣговой ћерки: Кларо, потеряй мало болъ мазгу!

Караванъ продужи опетъ свой путъ. Вођа, као простъ ловаць, кой нѣ познатъ быо са нравима и обичаима тако званогъ помодарногъ света, нашао се у чуду и нѣ могао доста паметанѣ быти, да разтолкуе, шта значе речи овы Енглеза. Нѣму е најглавнiя стваръ была, да прими свою плату, зато остави свое заповеднике при нѣовой памети, па извади изъ цепа свое чибуче, мете га у уста и почне ватру кресати.

Клара Милорду: — О! како смрди. Та вальда овај неће пушити.

Милордъ Клари: — Я нисамъ іоштъ видіо овако суровогъ человека. Къ вођи: — Вођо! ты несмешъ пушити, еръ се моя кћи плаши тогъ мириса.

— То нѣ никаквѣй мирисъ, него добаръ дуванъ, са свимъ добаръ.

— Ты несмешъ пушити.

— Е добро, я ћу ићи острагъ, мазга иде добро можете се слободно на ню ослонити.

— Клара. — О! . . . немой оставляти мазгу.

Милордъ: — Неоставляй! . . . Ехе! я ти забранюемъ пушити, еръ ако пушишь, недобіеешь ништа.

— Добро, кадъ тако мора быти. . . Болъ е дакле, да тера человекъ говеда на ващаръ, рекне вођа и завуче свое чибуче опетъ у цепъ. Дакле напредъ, продужи онъ; време се мути, мы се морамо побринуты, да пређемо што скоріе преко снежны поля.

Заста се было изнова покрыло небо са облацима. Све висине около быле су магломъ умотане и ячій ветаръ почео е већъ бацати снежны пра изъ зачольина у висину. Было е већъ три сата одъ како смо пошли, али Кол-дантернѣ іоштъ се чинію да е подалеко. Чимъ смо на подножіе Фискій стѣна наступили и последнiй знакъ природногъ живота иза насъ оставили, изгуби се испредъ наши очію првимъ обртаемъ сервоцка долина. Позоріе се сасвимъ променуло: лево стрмените стѣне, десно ледене горе и голе планине.

Милордъ Клари: — Мене е стра, да овај звеканѣ непознае правый путъ.

— И мени, одговори му Клара уплашено.

Милордъ. Вођо, ты насъ водишь рѣавимъ путемъ.

— Овде! я мислимъ іоштъ нѣ време да се тужите, топрвъ ћете видити. Напредъ дакле, напредъ.

— Клара Милорду: — Я се боимъ отаць.

— Напредъ, напредъ, нисте хтели юче да ме слушае; садъ валя гледати, како ћемо одъ овогъ сіасета утећи. —

(Продуженіе.)

ВЕЛИКА ПУСТАРА У СЪВЕРНОЙ АМЕРИКИ.

У предѣлима западне Америке (међу којима брѣи се; источно место реке Мисисипи са свои 18.000 квадратны миль, земля Мисури до камениты гора и право западно приморіе американско) простире се съ оне стране Мисисипи една грдна дужъ и необдѣлане землѣ, гди се никако не налагае людске колебе докле годъ може око човечіе до-

гледати. Ова огромна земля састои се изъ широки, травомъ обрашћени равница, посејана на некимъ местима шумама, луговима и поединимъ дрвећемъ, и наводњава се таласима црвене реке, канадски и аркасански вода, и множиномъ други мањи речица. На овимъ плодносимъ и зеленимъ пустарама живе дивљи коњи, и биволи у громама, које много пута превазилазе број одъ 20 и 30.000. Тамо е неизмеримъ просторъ лова разни западноамерикански колена. Тамо путую Осаги, Креки и Делеварски индијанци, кои се међу собомъ сојужавају и раздвајају и о удалјнимъ населјенима европејца ни појатија немају. Ближе каменити планина обитавају Павни и Команхи, дивља независима колена, срећна у њиховој необузданој слободи, Номади ови западни крајева. Ови предјла, гди се међу небомъ и земљомъ милиони убити могу, бивају често позориште борбе тѣх дивљихъ народа. Но у овомъ неизмеримомъ пространству ни едно колено нема постоянногъ пребивалишта. Само лаке колебе праве у пролазку, одъ зверски кожа и дрвећа, изъ кои нападају на чопоре бивола, кои су имъ најпрѣятније и најслађе сло. Ове лаке направљене колебе нападају друга дивља колена, која у пролазку случайно на њи наиђу. Онда се започне страшна сурова борба, која се текъ онда свршуе, кадъ една партаја буде сасвимъ потучена. Побелјене кости, пола иструнути лешеве, у мрачне зачкољине стѣна бачени, крвљу напоена земля, која се дуго време црвени, показуе усамљено место битке, гди тако лако човечја нога неступа.

Највеће колена, које у овој пустоши живи, есу Осаги. Люди овогъ индијанскогъ поколенја одевени су просто, но изгледају сасвимъ воинички. Они немаре за лепе аљине и украшенја, ерѣ то држе да нѣ мужевима свойствено. Цело њихово одело састои се изъ широки огртача, кожни ройта, које чакъ преко колена висе, а обуће кожне. Иду гологлави, косу шишају сасвимъ, само остављају перчинъ, који имъ чакъ преко леђа висе. Тело су здрава и јака, широки прсију, и држана мушкогъ, скоро се може рећи благородногъ, које њихова ношња при голимъ прсима и рукама јошѣ болъма увеличавају. Овако накићенъ Осагъ опоминѣ насъ неотице на стародревне кипове. Начинъ њиховогъ живота сасвимъ е простъ, ерѣ сва њихова тежња иде на то, да остала колена у њиховомъ надмаше, колена Крека иде много разкошнѣ одевено, ту се могу видети аљине одъ најразличитѣ боје, имају широке сѣјне поясе, зелене или црвене ройте и шарене подвезе. Колебе овога колена украшене су изнутра са свачимъ, што разкошъ у овимъ предјелима производи.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Бечъ. Царъ аустријски поклонѣо е 3000 да се поделе међу бегунцима, кои су изъ Босне утекли а 3000 погорелцима у Сараеву.

— Неки доктори препоручују еденѣ киселогъ воћа, као: краставаца, вишаня и т. д. као најболѣ средство противъ болести, које су одъ врућине проистекле. Мало намъ е врућине, него оће јошѣ и животъ да намъ закиселе.

Лондонъ. Вѣсти изъ Дублина јављају, да су католици у Корку протестантске цркве нападали. Одма е одрећенъ еданѣ полкъ солдатѣхъ, да маршира къ Западу.

Трапезунтъ. Као у Тесалонику, бѣо е и овде надтицај између разни паробродарски дружтва у смотреню путне линѣе између Цариграда и Трапезунта, и до тога су напоследку дошли, да су путнике најпре по 20 гроша возили, па после бадава; но посредствованѣмъ едного непристрасногъ мужа довели су цену у равновѣсѣ, и докле ће опетъ ово трајати, то самъ Богъ зна. —

Цариградъ. Султанъ е поклонѣо бурмутицу съ дѣламъ украшеню началнику самскогъ гарнизона Г, Темистоклеу Вурнелу, који е побѣо чету морски разбойника подъ управомъ чувеногъ Негрома.

Француска. Француско правителство настои съ великомъ ревности, да са странѣмъ силама заклучи трактате противъ књижевне крађе. Таковѣ еданѣ трактатъ већ е заклучила са шпанѣомъ, а еданѣ ће опетъ и са Аустриѣомъ подписати. Договори и заклученя таковы угвора чине се и са разнимъ државама Германѣе, съ Холандѣомъ, Цариградомъ и Вашингтономъ.

Паризъ. Генералъ Водрай наименованъ е одъ президента за настойника своју палату, које су овомъ последнимъ на уживаню уступљене. Плате годишнѣ имаће 60.000 франака.

Лондонъ. По рачуну новина „Таимса“ избрани су досада: 53. либералноконсервативни, 237 либерални и 168 министерѣјални членора парламента.

Варшава. Колера се и овде появила, али нѣ тако јака као што су се надали. У шпиталиу налазе се 9. болестника одъ колере, а 3. у чифутскомъ шпиталиу. Ове болестнике посѣтио е Князь Губернаторъ, који томъ прикомъ благоволю промотрити, есули све поправки за болестнике одъ колере спремлѣне.

Паризъ. Г. Персинѣи, садашнѣи министеръ у Француской, приповедао е скоро, кадъ е 1836. год. бѣо само простѣи учредникъ новина, нѣ могао противстати искушеню, да отвори еданѣ златанѣ ора, који се на Булеварду за 2 суа продае. Листъ артие, који е у њѣму нашао учинѣо му се врло чудноватъ. Наравно нѣ читао, да ће постати краљ, него само слѣдуюће: „Ко овай ора отвори, бѣће пре или после министеръ. Овако се изражавало то тайнепуно пророчанше пре шестнаѣстъ година, и пре шестъ месеци постао е Персинѣи министеръ.

— Француско правителство намерава да одреди награду ономе, који ће изнаћи лекъ противъ уеда бесногъ пса, ерѣ су многи люди, беснимъ псомъ уедени, грозну смртъ претрпѣли.

— У Енглеской оће да наместе неке мале судове съ водомъ за жедне псе, кои сонакомъ иду, као што тай обичаѣ постои већ у Италију и на другимъ местима.

— Появила се нека болестъ грођѣа у западној Француской.

ТЕЧАЙ НОВАЦА У БЕЧУ.

Дукати	25
Сребро	18¼